

Lausunto

22.06.2026

Asia: VN/1230/2026

Luonnos hallituksen esitykseksi laiksi kolmansien maiden kansalaisten maahantulon ja oleskelun edellytyksistä tutkimuksen, opiskelun, työharjoittelun ja vapaaehtoistoiminnan perusteella annetun lain muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Perheenyhdistämisen odotusaikaa koskeva ehdotus

Pohjois-Savon maakuntasuunnitelmassa ja maakuntaohjelmassa keskeisiä tavoitteita ovat alueen elinvoiman vahvistaminen, osaavan työvoiman saatavuuden turvaaminen sekä kansainvälisyyden lisääminen. Väestökehityksen ja työikäisen väestön vähenemisen vuoksi kansainvälisten opiskelijoiden ja osaajien merkitys alueen yrityksille, korkeakouluille ja julkisille toimijoille kasvaa jatkuvasti.

Pohjois-Savon liitto katsoo, että kansainvälisiä opiskelijoita koskevalla sääntelyllä on merkittäviä vaikutuksia alueiden kilpailukykyyn, korkeakoulujen vetovoimaan ja osaajatarpeisiin vastaamiseen. Liitto pitää tärkeänä, että maahanmuuttopolitiikka on hallittua ja väärinkäytöksiä ehkäisevää, mutta samalla ennakoitavaa ja Suomen houkuttelevuutta tukevaa.

Esitysluonnoksessa ehdotettujen kiristysten vaikutuksia alueiden elinvoimaan, kansainvälisten osaajien pitovoimaan sekä Itä- ja Pohjois-Suomen työvoima- ja väestökehitykseen ei ole arvioitu riittävästi. Pohjois-Savon liitto kehottaa harkitsemaan uudelleen erityisesti sellaisia muutoksia, jotka voivat heikentää kansainvälisten opiskelijoiden halukkuutta hakeutua Suomeen tai jäädä alueelle valmistumisen jälkeen.

Perheenyhdistämisen odotusaikaa koskeva ehdotus

Pohjois-Savon liitto suhtautuu kriittisesti ehdotukseen opiskelijoiden perheenyhdistämisen odotusajasta. Esitetty muutos voi heikentää Suomen houkuttelevuutta kansainvälisten opiskelijoiden kohdemaana sekä vaikeuttaa alueiden mahdollisuuksia houkutella ja sitouttaa kansainvälisiä osaajia.

Pohjois-Savon maakuntasuunnitelman ja maakuntaohjelman tavoitteina ovat osaavan työvoiman saatavuuden vahvistaminen, kansainvälisyyden lisääminen sekä alueen elinvoiman vahvistaminen.

Kansainväliset opiskelijat muodostavat merkittävän potentiaalin alueen työmarkkinoille erityisesti tilanteessa, jossa työikäisen väestön määrä vähenee.

Mahdollisuus perhe-elämään tukee opiskelijoiden hyvinvointia, kotoutumista ja halukkuutta jäädä Suomeen valmistumisen jälkeen. Pitkä odotusaika voi vähentää kiinnostusta hakeutua Suomeen erityisesti ylemmän korkeakoulutuksen ja tutkimuksen vuoksi, koska tuolloin opiskelijat ovat usein perheellisiä.

Pohjois-Savon liitto katsoo, että ehdotuksen alueellisia vaikutuksia korkeakoulujen vetovoimaan, työvoiman saatavuuteen ja väestökehitykseen ei ole arvioitu riittävästi.

Ulkomaalaislain ja tutkija- ja opiskelijalain soveltamista koskeva ehdotus

Pohjois-Savon liitto pitää tärkeänä, että oleskelulupajärjestelmä on selkeä, johdonmukainen ja ehkäisee väärinkäytöksiä. Samalla liitto korostaa, että sääntelyn tulee tukea kansainvälisten opiskelijoiden sujuvaa siirtymistä opintoihin, työelämään ja pysyvään asettautumiseen Suomeen.

Liitto pitää tärkeänä, että sääntelyn muutokset eivät tarpeettomasti lisää hallinnollista epävarmuutta tai heikennä Suomen kilpailukykyä kansainvälisten opiskelijoiden kohdemaana. Vaikutukset korostuvat erityisesti Itä- ja Pohjois-Suomessa, joissa kansainvälisillä opiskelijoilla on kasvava merkitys alueen osaajatarpeisiin vastaamisessa.

Pohjois-Savon liitto katsoo, että esityksen vaikutuksia alueiden korkeakouluihin, koulutusvientiin ja kansainväliseen kilpailukykyyn tulee arvioida nykyistä perusteellisemmin.

Kielitaitoedellytystä koskeva ehdotus

Pohjois-Savon liitto pitää suomen ja ruotsin kielen oppimista tärkeänä kotoutumisen, työllistymisen ja yhteiskuntaan kiinnittymisen näkökulmasta. Kielitaidon vahvistaminen tukee myös alueiden työmarkkinoiden toimivuutta.

Liitto kuitenkin korostaa, että kielitaitoedellytysten tulee olla oikeasuhtaisia, ennakoitavia ja kansainvälisesti kilpailukykyisiä. Liian tiukat tai nopeasti toteutettavat vaatimukset voivat heikentää Suomen houkuttelevuutta kansainvälisten opiskelijoiden ja osaajien kohdemaana.

Pohjois-Savon liitto pitää tärkeänä, että kielitaidon kehittämistä tuetaan ensisijaisesti kannustavin keinoin sekä riittäväillä koulutus- ja kotoutumispalveluilla – paikallisen kielen taito on vahvasti kansainvälisten opiskelijoiden omassa intressissä. Lisäksi tulee huomioida alueelliset työvoimatarpeet ja eri alojen vaihtelevat kielitaitovaatimukset.

Toimeentuloedellytystä koskevaa asetuksenantovaltuutussäännöstä ja sen perusteella säädettävää valtioneuvoston asetusta koskeva ehdotus

Pohjois-Savon liitto pitää tärkeänä, että toimeentuloedellytykset ovat selkeitä ja ennakoitavia. Samalla liitto korostaa, että vaatimusten tasoa arvioitaessa tulee huomioida niiden vaikutukset Suomen kilpailukykyyn kansainvälisten opiskelijoiden kohdemaana.

Liian korkeat tai tarkoituksellisesti kohtuuttomat toimeentuloedellytykset voivat muodostaa merkittävän kynnyksen opiskelijoille ja heikentää erityisesti alueellisten korkeakoulujen mahdollisuuksia houkutella kansainvälisiä opiskelijoita. Pitkällä aikavälillä tämä heikentää alueiden osaajapohjaa, työvoiman saatavuutta sekä tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoimintaa.

Pohjois-Savon liitto katsoo, että toimeentuloedellytysten vaikutuksia tulee arvioida myös aluekehityksen, koulutusviennin ja työmarkkinoiden näkökulmasta.

Muuta lausuttavaa esityksestä

Pohjois-Savon maakuntahallitus katsoo, että esityksen vaikutusarvioinnit ovat aluekehityksen näkökulmasta puutteellisia. Esityksessä ei riittävästi tunnisteta kansainvälisten opiskelijoiden merkitystä alueiden elinvoimalle, korkeakoulujen kilpailukyvyille ja työvoiman saatavuudelle.

Itä- ja Pohjois-Suomessa väestökehitys ja työikäisen väestön väheneminen lisäävät riippuvuutta kansainvälisestä osaamisesta. Kansainvälisten opiskelijoiden määrän väheneminen voisi heikentää alueiden yritysten kasvumahdollisuuksia, TKI-toimintaa ja korkeakoulujen kansainvälistymistä.

Pohjois-Savon liitto pitää tärkeänä, että maahanmuuttopolitiikka tukee hallitun maahanmuuton lisäksi myös Suomen ja sen alueiden kansainvälistä kilpailukykyä, osaajatarpeita ja pitkän aikavälin elinvoimaa.

Ollila Timo

Pohjois-Savon liitto/Regional Council of Pohjois-Savo